

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА АКРЕДИТАЦІЇ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ РІВНЯ PhD З ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ

Колісник О.П.

*кандидат економічних наук, доцент,
в.о. завідувача кафедри обліку та консалтингу
Державного податкового університету
м. Ірпінь, Україна*

Початком реформування освітньої системи в Україні можна вважати дату підписання нового Закону України «Про вищу освіту» [1]. Особливістю реформування вітчизняної освіти є самостійна розробка освітніх програм, адже головним пріоритетом є автономія закладу вищої освіти, що визначається, як «самостійність, незалежність і відповідальність закладу вищої освіти у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, наукових досліджень, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності, самостійного добору і розстановки кадрів у межах, встановлених Законом України «Про вищу освіту» [1].

З 2016 року підготовка докторів філософії здійснюється відповідно до Постанови КМУ «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» [2]. Цей Порядок визначає загальний механізм підготовки здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) та науковому рівнях вищої освіти з метою здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії та доктора наук відповідно.

Автономність закладу вищої освіти і їхніх програм підготовки аспірантів, у тому числі забезпечення системи вибіркового навчальних дисциплін, розподілу кредитів та оцінювання знань – це обов'язкові атрибути сучасної форми навчання на PhD програмі, що (в освітній частині) є аналогом системи організації підготовки магістрів та бакалаврів.

Проте, третій рівень освіти має свою специфіку і важливу компоненту – домінуючу наукову складову, яка має бути пріоритетною і в оцінюванні освітніх програм цього рівня підготовки фахівця, отже, враховуватися у процесі акредитації.

Сучасний стан акредитації освітніх програм докторів філософії потребує уточнення вимог, залучення фахівців-науковців, оскільки

формуємо випускника як активного дослідника, здатного до наукової діяльності.

У 2022 році затверджено стандарт вищої освіти для підготовки третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» галузі знань 07 «Управління і адміністрування», який є основою формування освітніх програм [3].

При формуванні освітніх програм та підготовці докторів філософії з обліку і оподаткування спеціальності 071 «Облік і оподаткування» необхідно здійснювати заходи, які б не допускали виникнення слабких сторін, що можуть виявлятися у процесі акредитації, а саме:

1. Формулювання особливості (унікальності) освітньо-наукової програми повинно надавати чіткість розуміння цієї особливості.

2. Запобігання формального підходу щодо процедури рецензування проекту освітньо-наукової програми, для цього посилювати заходи щодо процедури рецензування проекту освітньо-наукової програми. Включати до плану роботи кафедри обговорення проекту освітньо-наукової програми за результатами моніторингу проведеного гарантом освітньо-наукової програми та кафедрою разом із стейкхолдерами для отримання рецензії-відгуку.

3. Враховувати досвід аналогічних іноземних освітніх програм з метою підвищення якості підготовки здобувачів вищої освіти PhD рівня за освітньо-науковою програмою «Облік і оподаткування» та імплементації його у освітній процес шляхом білінгвальної методики викладання навчальних дисциплін.

4. Недопущення обмеження індивідуальної траєкторії рамками освітньо-наукової програми, шляхом розширення індивідуальної освітньої траєкторії здобувачами вищої освіти можливе через реалізацію вільного вибору навчальних дисциплін, що зумовлює збільшення кількості вибірових компонент циклу професійної підготовки та рівня їх складності, а також методів і засобів навчання, які повинні бути передбачені у робочих програмах навчальних дисциплін, що забезпечують освітній процес здобувачів вищої освіти PhD рівня.

5. Недопущення обмеження проходження педагогічної практики здобувачів виключно на базі університету, де здійснюється підготовка докторів філософії. Необхідно розширювати перелік баз педагогічної практики для здобувачів з можливістю заключення договорів про співпрацю з іншими закладами вищої освіти у напрямі проходження педагогічної практики здобувачами вищої освіти PhD рівня та отримання досвіду за аналогічними освітньо-наукової програми спеціальності 071 «Облік і оподаткування».

6. Напрями наукових досліджень наукових керівників повинні корелювати з напрямками наукових досліджень здобувачів вищої освіти.

7. Забезпечення форуму відкритого обговорення Проекту освітньо-наукової програми на сайті ЗВО із залученням стейкхолдерів освітньо-наукової програми.

Таким чином, попередження виникнення слабких сторін освітньо-наукової програми та якісної реалізації освітнього процесу підготовки здобувачів вищої освіти PhD рівня за спеціальністю «Облік і оподаткування», забезпечить отримання рішення експертної групи – акредитацію.

Список використаних джерел:

1. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

2. Про затвердження «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» : Постанова Кабінету Міністрів України № 261 від 23.03.2016 р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text>

3. Стандарт вищої освіти підготовки третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» галузі знань 07 «Управління і адміністрування». Затв. Наказом міністерства освіти і науки України від 06.06.2022 р. № 526.